
600-lecie Kętrzyna.

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2, 111

1957

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

K. Pietrzak zwrócił uwagę na specyficzny charakter ZPwN, który mógł liczyć na udział w swych pracach tylko żywołów najbardziej uświadomionych, nieprzejednanych i gotowych do najdalszych poświęceń. Zasięg wpływów polskich, zwłaszcza języka i kultury ludowej, wykraczał daleko poza ramy organizacyjne Związku.

Poruszono sprawę licznych organizacji młodzieżowych, kół amatorskich i artystycznych, ożywionego ruchu muzycznego, harcerskiego, krajoznawczego, towarzystw kobiecych, oraz zrzeszeń religijnych, kultywujących język i zwyczaje polskie.

Momenty polemiczne wniósł wypowiedzi: J. Szymmera (w obronie szeregu ziemian z Powiśla, m. in. K. Donimirskiego), W. Wawrzynka z Opola (naświetlił szkodliwą rolę konsula R. P. w Królewcu Warchałowskiego po wybuchu wojny w 1939 r.), w szczególności zaś dr W. Chojnackiego. Ten ostatni poruszył sprawę sądowego wyeksmitowania i usunięcia z Prus Wschodnich przez kierownictwo Dzielnicy IV ZPwN zasłużonego redaktora „Mazura“ i „Gazety Olsztyńskiej“ K. Jaroszyka. Zwrócił przy tym uwagę na list ks. W. Barczewskiego z r. 1928, w którym b. prezes Warmińskiej Rady Ludowej, odpowiadając K. Jaroszykowi na prośbę o pomoc, skarży się na stosunki panujące w kierownictwie Dzielnicy IV. W liście jest mowa o bezsilności starca, otoczonego zewsząd wrogami. Dr W. Chojnacki, cytując materiały źródłowe, a także prasę miejscową, odparł także szereg zarzutów, wysuniętych przeciw Jaroszykowi w czasie poprzedniej sesji. Wykazał sympatie socjalistyczne K. Jaroszyka, jego daleko idący krytycyzm wobec osadnictwa ziemiańskiego na Mazurach, a także lojalność wyznaniową wobec protestantów.

W dyskusji zabierali w dalszym ciągu głos: A. Bania, dr W. Gębik, dr T. Grygier i J. Osińska z Powiśla. Zarówno ich wypowiedzi, jak i replika J. Baczewskiego, przyniosły szereg nowych i cennych przyczynków, których zreferowanie przekracza ramy niniejszej relacji. Wspomnieć tylko wypada, że odpowiadając dr W. Chojnackiemu, J. Baczewski wytłumaczył postępowanie Dzielnicy IV wobec K. Jaroszyka presją sanacyjną. Podtrzymał natomiast ocenę działalności K. Donimirskiego, który mimo że był prezesem Rady Nadzorczej Banku Ludowego w Sztumie, nie współdziałał z polską akcją ekonomiczno-społeczną, zaś ruchowi polskiemu wyrządził krzywdę swą apodyktycznością i wyniosłością. Referent zastrzegł się przed rozciąganiem tej opinii na wszystkich działaczy pochodzenia ziemiańskiego i przytoczył przykład rozstrzelanych przez hitlerowców Stanisława Sierakowskiego i jego żony Heleny.

Po wyczerpaniu porządku dziennego prof. W. Hejnosz zamknął sesję konkluzją, że zebranie przyniosło poważne wartości naukowe i stanowiło przykład celowego i konstruktywnego wiązania zagadnień historycznych z problemami współczesnego życia.

WŁADYSŁAW OGRODZIŃSKI

600-LECIE KĘTRZYNA

W 1329 roku dzięki staraniom komtura Balgi i wójta Natangii w pobliżu wsi Rast Zakon Krzyżacki wybudował mały obronny zameczek. Od nazwy pobliskiej wsi zameczek otrzymał nazwę Rastembork (Rastenburg). Wokół zamku zaczęło powstawać miasto. 11 listopada 1357 roku Rastembork otrzymał prawa miejskie. W przeciągu sześciu wieków swego istnienia miasto było świadkiem wielu ważnych wydarzeń historycznych. Po wyzwoleniu dawny Rastembork, dla uczczenia pamięci wychowanka tutejszego gimnazjum, wielkiego historyka i zasłużonego bojownika o polskość tych ziem, Wojciecha Kętrzyńskiego — został nazwany Kętrzynem.

W związku z rocznicą nadania siedlu praw miejskich, co można uważać za prawny, lecz nie rzeczywisty początek istnienia miasta, w roku bieżącym w Kętrzynie postanowiono zorganizować uroczystości obchodu 600-lecia miasta. 10 listopada 1957 roku w Kętrzynie odbyły się uroczystości inauguracyjne „rok Kętrzyna“. Honorowym przewodniczącym Komitetu Obchodu 600-lecia miasta został Aleksander Zawadzki. Kulminacyjnym punktem uroczystości 10 listopada była sesja Miejskiej Rady Narodowej w Kętrzynie. W uroczystościach między innymi wzięli udział: wiceminister spraw wewnętrznych gen. Hibner, przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie Zb. Januszko, przewodniczący Wojewódzkiego Zarządu Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich J. Malewski. Aleksander Zawadzki przebywający w Moskwie nadesłał depeszę gratulacyjną.

Z podjętych uchwał na szczególną uwagę zasługuje decyzja MRN o konieczności zorganizowania naukowej sesji historycznej, poświęconej dzieciom Kętrzyzna.